

Przedmiotowy system oceniania z geografii

w Gimnazjum nr 2 w Tuszynie

zgodny ze Statutem – Wewnątrzszkolnymi Zasadami Oceniania

Rodzice zostają zapoznani z PSO na pierwszym zebraniu w roku szkolnym.

I. Obszary podlegające ocenianiu

Przedmiotem oceniania są:

- wiadomości,
- umiejętności,
- postawa ucznia i jego aktywność.

Ocenianiu podlega:

- poprawność merytoryczna wypowiedzi ustnej lub pisemnej ucznia zgodna z ustaleniami wymagań edukacyjnych, przyjętych dla poszczególnych klas i poziomów
- samodzielność w rozwiązywaniu zadań i problemów
- kreatywność, twórczość ucznia w realizacji podjętych zadań
- aktywność ucznia podczas lekcji i na zajęciach pozalekcyjnych

Formy aktywności podlegającej ocenie:

- wypowiedzi ustne
- kartkówki (trwające do 15 minut) obejmujące materiał z trzech ostatnich lekcji
- sprawdziany podsumowujące działy
- sprawdziany okresowe (semestralne lub całoroczne)
- aktywność na lekcjach
- prace domowe
- zeszyty ćwiczeń
- zeszyty przedmiotowe

-prace dodatkowe (referaty, prezentacje, opracowania projektów, plansze tematyczne, prace plastyczne, albumy)

-udział w konkursach (na terenie szkoły i poza nią), rajdach, spotkaniach z podróżnikami itp.

II. Częstotliwość oceniania, termin

1. Przy jednej lekcji geografii tygodniowo przyjmuje się wystawienie minimum 1 oceny w miesiącu.

2. Ilość prac klasowych, zapowiedzianych z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem i poprzedzonych lekcją powtórzeniową - regulowana jest ilością działań programowych.

3. **Prace klasowe, sprawdziany** powinny być sprawdzone i oddane uczniom do wglądu w terminie do dwóch tygodni od daty wykonania, chyba że w tym okresie nie odbywają się zajęcia dydaktyczno – wychowawcze w szkole lub nauczyciel przebywa na zwolnieniu lekarskim.

Kartkówki – powinny być sprawdzone, ocenione i oddane uczniom do wglądu w terminie jednego tygodnia od daty ich wykonania, chyba że nie jest to możliwe z przyczyn podanych powyżej.

Inne formy – terminy ustala się na bieżąco w porozumieniu z uczniami, stosownie do trudności i czasochłonności wykonanego zadania.

4. Uczeń nieobecny na sprawdzianie lub pracy klasowej zobowiązany jest w terminie **dwóch tygodni** od chwili ich przeprowadzenia do zaliczenia materiału, które obejmowały. Jeżeli z przyczyn losowych uczeń nie może jej napisać z całą klasą (długa choroba, pobyt w szpitalu) termin zaliczenia materiału sprawdzianu musi być uzgodniony indywidualnie z nauczycielem.

III. Skala ocen

1. Ocenę bieżącą ustala się w skali od 1 do 6, nie stosuje się rozszerzenia o „+” i „-”.
2. Propozycje nauczyciela o przewidywanej ocenie z przedmiotu na półrocze i koniec roku przedstawiane są wszystkim uczniom w obecności klasy.

3. **Aktywność ucznia podczas lekcji** podlega bieżącemu ocenianiu za pomocą znaku „+”, które nauczyciel wpisuje do dziennika lekcyjnego. Uczeń ma prawo skontrolować liczbę „plusów”. Każdy uczeń powinien dążyć do uzyskania jak największej liczby „plusów”, ponieważ zostają one przeliczone na oceny:

- 4 plusy – bardzo dobry
- 3 plusy – dobry
- 2 plusy – dostateczny
- 1 plus – dopuszczający

Oceny dopuszczające, dostateczne i dobre wystawiane będą po konsultacji z uczniem, w celu wyrażenia jego woli, co do otrzymania zaproponowanej oceny za aktywność.

Szczególna aktywność ucznia podczas lekcji może zostać nagrodzona przez nauczyciela odpowiednią pozytywną oceną.

Pod pojęciem aktywności, ocenianej znakiem „+”, rozumie się także inne jej formy, np. pracę w grupach, wszelkie prace wykonane przez ucznia z własnej inicjatywy lub na prośbę nauczyciela, udział w konkursach itd.

4. Nauczyciel może przeprowadzać krótkie (10 - 15 minutowe) kartkówki bez zapowiedzi z zakresu materiału maksymalnie obejmującego 3 ostatnie tematy lekcyjne.
5. Uczeń ma możliwość poprawy każdej oceny – ze sprawdzianu w czasie 2 tygodni od momentu oddania, z kartkówki – w ciągu tygodnia.
6. Ocena z kartkówki traktowana jest jak ocena z odpowiedzi ustnej, gdyż daje dowód przygotowania się ucznia z 3 ostatnich tematów lekcyjnych.
7. Uczeń ma obowiązek przynoszenia na zajęcia kompletu niezbędnych pomocy do nauki.
8. Dwa razy w półroczu uczeń może zgłosić nieprzygotowanie do lekcji bez podania przyczyny.

9. Nieobecność na lekcji nie zwalnia ucznia z przygotowania się do zajęć. Jeżeli uczeń był nieobecny na ostatniej (jednej) lekcji ma obowiązek uzupełnienia w zeszytcie przedmiotowym tematu z ostatniej lekcji i wykonania zadanej pracy domowej. Brak takiej pracy domowej oznaczany jest w dzienniku zajęć jako nieprzygotowanie do lekcji.

10. Każdy brak pracy domowej, zeszytu przedmiotowego lub zeszytu ćwiczeń odnotowywany jest w dzienniku znakiem „-”. Trzecie nieprzygotowanie jest równoznaczne z oceną niedostateczną i brane pod uwagę przy wystawianiu oceny na półrocze i koniec roku.

11. Ocena pracy ucznia jest jawna, częsta obiektywna, umotywowana i systematyczna. O wszystkich stopniach oraz znakach „+” i „-” uczeń jest informowany w momencie ich wystawiania.

IV. Zasady poprawiania ocen półrocznych i innych

1. Uczeń ma prawo poprawiania wyników niekorzystnych z klasowych form kontroli wiadomości i umiejętności. Poprawianie ocen nie jest jednak obligatoryjne i zależy od decyzji ucznia.

W sytuacji poprawiania wyników niekorzystnych uczeń otrzymuje nowe zadania o identycznym stopniu trudności co poprzednie. Termin poprawiania wyników niekorzystnych ustala nauczyciel w porozumieniu z uczniem; poprawa nie może jednak odbyć się później niż dwie tygodnie od daty oddania prac.

2. Każdą ocenę uzyskaną podczas poprawiania wyników niekorzystnych wpisuje się do dziennika. Jeżeli uczeń poprawił ocenę na wyższą, poprzedni stopień nie jest rozpatrywany podczas wystawiania oceny klasyfikacyjnej.

3. Uczeń, który otrzymał na półrocze ocenę **niedostateczna** ma obowiązek poprawy tej oceny. Na zaliczenie materiału obejmującego wiadomości z pierwszego półrocza uczeń ma czas jednego **miesiąca** (30 dni) licząc od dnia pierwszych zajęć w nowym półroczu. Zaliczenie odbywa się po zakończeniu zajęć obowiązkowych ucznia w dowolnym dniu i terminie wyznaczonym przez ucznia i zatwierdzonym przez nauczyciela. Uczeń, który w ciągu 1 miesiąca nie ustalił z nauczycielem terminu poprawy lub nie przyszedł na poprawę w wyznaczonym terminie (pomimo iż był obecny tego dnia w szkole) **nie może uzyskać rocznej oceny dopuszczającej** z przedmiotu.

V. Sposób ustalania oceny półrocznej, rocznej

1. Ocena półroczna wynika z ocen cząstkowych, a ocena roczna z oceny półrocznej i ocen cząstkowych drugiego półrocza (nie jest średnią arytmetyczną).
2. Klasyfikacji półrocznej i rocznej dokonuje się na podstawie ocen cząstkowych, przy czym większe znaczenie mają oceny ze sprawdzianów, w drugiej kolejności są odpowiedzi ustne i kartkówki. Inne oceny mają charakter wspomagający.
3. Oceny klasyfikacyjne śródroczne i roczne ustalone są w stopniach według następującej skali:

<i>stopień celujący</i>	6
<i>stopień bardzo dobry</i>	5
<i>stopień dobry</i>	4
<i>stopień dostateczny</i>	3
<i>stopień dopuszczający</i>	2
<i>stopień niedostateczny</i>	1

VI. Informacja zwrotna – sposoby informowania o ocenach

1. Na początku roku szkolnego na pierwszej lekcji organizacyjnej nauczyciel zapoznaje uczniów z wymaganiami na poszczególne oceny. Także rodzice zostają zapoznani z wymaganiami – ma to miejsce na pierwszym zebraniu w roku szkolnym.
2. Uczniowie zapisują w zeszyte przedmiotowym "Zasady oceniania z geografii". Spis ten zawiera rzeczową informację skierowaną do uczniów i rodziców na temat oceniania i kryteriów w bieżącym roku szkolnym.
3. Sposoby informowania o ocenach:
  - ustna informacja o otrzymanej ocenie.
  - spotkania z rodzicami - informacja przez wychowawców.
  - konsultacje indywidualne z rodzicami.

4. **Uczeń ma prawo** wglądu do sprawdzonej i ocenionej pracy własnej w obecności nauczyciela i uzyskania zwięzłej motywacji (ustnej lub pisemnej) uzyskanej oceny. W przypadku narzędzi pomiaru ocenianych według kryteriów procentowych motywację zastępuje informacja o uzyskanych punktach za poszczególne zadania oraz o łącznej sumie punktów.

5. Prawo wglądu do prac mają również rodzice (prawni opiekunowie) ucznia podczas zebrań z rodzicami lub indywidualnych spotkań z wychowawcą klasy, ale tylko w obecności nauczyciela geografii.

VII. Dostosowania do uczniów z dysfunkcjami

Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych dla uczniów posiadających opinię PPP

- uwzględniać trudności z zapamiętywaniem nazw, nazwisk, dat,
- w czasie odpowiedzi ustnych dyskretnie wspomagać, dawać więcej czasu na przypomnienie, wydobyć z pamięci nazw, terminów, dyskretnie naprowadzać,
- częściej powtarzać i utrwalać materiał,
- podczas uczenia stosować techniki skojarzeniowe ułatwiające zapamiętywanie,
- wprowadzać w nauczaniu metody aktywne, angażujące jak najwięcej zmysłów (ruch, dotyk, wzrok, słuch), używać wielu pomocy dydaktycznych, urozmaicać proces nauczania,
- zróżnicować formy sprawdzania wiadomości i umiejętności tak, by ograniczyć ocenianie na podstawie pisemnych odpowiedzi ucznia,
- przeprowadzać sprawdziany ustne z ławki, niekiedy nawet odpytywać indywidualnie, często oceniać prace domowe.

Formy, metody, sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych dla uczniów z dysleksją:

- uwzględniać trudności z zapamiętywaniem nazw, nazwisk, dat,
- w czasie odpowiedzi ustnych dyskretnie wspomagać, dawać więcej czasu na przypomnienie, wydobyć z pamięci nazw, terminów, dyskretnie naprowadzać,
- częściej powtarzać i utrwalać materiał,
- podczas uczenia stosować techniki skojarzeniowe ułatwiające zapamiętywanie,

- wprowadzać w nauczaniu metody aktywne, angażujące jak najwięcej zmysłów (ruch, dotyk, wzrok, słuch), używać wielu pomocy dydaktycznych, urozmaicać proces nauczania,
- zróżnicować formy sprawdzania wiadomości i umiejętności tak, by ograniczyć ocenianie na podstawie pisemnych odpowiedzi ucznia,
- przeprowadzać sprawdziany ustne z ławki, niekiedy nawet odpytywać indywidualnie,
- często oceniać prace domowe.

Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych do potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych uczniów o inteligencji niższej niż przeciętna:

- w związku z dużym problemem w selekcji i wyborze najważniejszych informacji z danego tematu można wypisać kilka podstawowych pytań, na które uczeń powinien znaleźć odpowiedź czytając dany materiał (przy odpytywaniu prosić o udzielenie na nie odpowiedzi),
- podobnie postępować przy powtórkach,
- pozostawianie większej ilości czasu na przygotowanie się z danego materiału (dzielenie go na małe części, wyznaczanie czasu na jego zapamiętanie i odpytywanie).

VIII. Kryteria ocen

Lp.	Narzędzia pomiaru	Narzędzia oceniania (kryteria)
1.	praca klasowa, sprawdzian	kryterium procentowe
2.	kartkówka	kryterium procentowe
3.	odpowiedź ustna	kryterium opisowe
4.	praca domowa	kryterium opisowe
5.	praca w grupach	kryterium opisowe
6.	inne formy	kryteria opisowe ustalane na bieżąco

KRYTERIA OCENY PRAC PISEMNYCH (kryterium procentowe)

W pracach pisemnych wszystkim zadaniom przyporządkowana jest określona liczba punktów. Progi procentowe poszczególnych ocen są następujące:

90-100%   bardzo dobry

70-89%   dobry

50-69%   dostateczny

30-49%   dopuszczający

0-29%   niedostateczny

* celujący – spełnione kryteria na bdb. plus dodatkowe pytanie na „6”

KRYTERIA OCENY ODPOWIEDZI USTNEJ (kryterium opisowe)

Szczegółowe wymagania na poszczególne oceny zawarte w załączniku 1.

Niedostateczny:

Odpowiedź nie spełnia wymagań podanych niżej kryteriów ocen pozytywnych;

Dopuszczający:

Odpowiedź zawiera niezbędną wiedzę i umiejętności konieczne z punktu widzenia realizacji celów przedmiotu i nieodzowną w toku dalszego kształcenia. Podczas odpowiedzi możliwe są liczne błędy, zarówno w zakresie wiedzy merytorycznej, jak i w sposobie prezentowania, uczeń zna jednak podstawowe fakty i zasadniczo udziela odpowiedzi na postawione pytania;

Dostateczny:

Uczeń zna najważniejsze fakty (wiedza podstawowa) i potrafi je zinterpretować, w wypowiedzi występują nieliczne błędy rzeczowe i językowe;

Dobry:

Odpowiedź zawiera większość wymaganych treści (wiadomości uzupełnione są o nieco trudniejszą wiedzę rozszerzającą), poprawna pod względem języka, dopuszczalne są jedynie nieliczne – drugorzędne z punktu widzenia tematu – błędy, uczeń nie wyczerpuje zagadnienia;

Bardzo dobry:

Wypowiedź wyczerpująca pod względem faktograficznym (wiedza podstawowa + wiedza rozszerzająca + wiedza dopełniająca), swobodne operowanie faktami i dostrzeganie

związków między nimi, wyciągane są wnioski, występuje ocena całościowa, treść nie wykracza poza program;

Celujący:

Odpowiedź wskazuje na szczególne zainteresowanie przedmiotem, spełniając kryteria oceny bardzo dobrej, wykracza poza obowiązujący program nauczania, zawiera treści zaczerpnięte z literatury popularnonaukowej, zawiera własne oryginalne przemyślenia i oceny.

KRYTERIA OCENY PRACY DOMOWEJ (kryterium opisowe)

Przy ocenie z pracy domowej bierze się pod uwagę:

- zrozumienie tematu
- stopień wyczerpania materiału
- poprawną polszczyznę - ortografia, styl
- wartość merytoryczną
- estetykę wykonania
- stopień zaangażowania i możliwości ucznia

KRYTERIA OCENY ZESZYTU PRZEDMIOTOWEGO (kryterium opisowe)

Oceniając prowadzenie zeszytu przedmiotowego lub zeszytu ćwiczeń nauczyciel zwraca uwagę przede wszystkim na:

- poprawność merytoryczną i językową wykonanych zadań i notatek
- systematyczność sporządzanych notatek, wykonywania zadań, w tym również domowych
- estetykę i staranność wykonania, czytelność i funkcjonalność rozwiązań graficznych

KRYTERIA OCENY PRACY W GRUPIE (kryterium opisowe)

Ocena współpracy w grupie wystawiana jest na podstawie obserwacji, którą nauczyciel przeprowadza w czasie wykonywania przez uczniów zadań zespołowych; w szczególności zwraca uwagę na:

- odpowiedzialność ucznia za wykonanie zadania powierzonego grupie
- odpowiedzialność ucznia za funkcjonowanie grupy
- odpowiedzialność ucznia za planowanie i organizację pracy grupy

KRYTERIA OCEN PÓLROCZNYCH I ROCZNYCH

Ocena półroczna i roczna wyrażona w skali ocen od 1 do 6 poparta jest szczegółową i dokładną informacją o postępach ucznia. Podczas wystawiania ocen brane są pod uwagę zdobyte oceny według w/w kryteriów. Ważnym elementem oceny ucznia jest również jego postawa, zaangażowanie w naukę i pracę, a na to przekłada się frekwencja na lekcjach geografii.

Szczegółowe wymagania na poszczególne oceny zawarte są w osobnym dokumencie.

Ocenę **celującą** otrzyma uczeń który spełnia w/w. kryteria oraz:

- posiada szczególnie oryginalne i twórcze osiągnięcia opierające się na gruntownej wiedzy wykraczającej poza program nauczania dla danej klasy;
- potrafi selekcjonować i hierarchizować wiadomości;
- bierze udział w olimpiadzie przedmiotowej (jest laureatem i finalistą olimpiady przedmiotowej).

Ocenę **bardzo dobrą** dla ucznia, który oprócz w/w kryteriów:

- w wysokim stopniu opanował treści dopełniające, rozszerzone o wiedzę wykraczającą poza materiał przewidziany w programie;
- jest systematyczny, wyróżnia się swoją pracą spośród innych uczniów w klasie;
- ma zaliczone wszystkie sprawdziany na ocenę dobrą lub wyższą;
- potrafi łączyć i wyciągać wnioski z zadanych problemów geograficznych;
- samodzielnie rozwiązuje zadania o wysokim poziomie złożoności;
- zachowuje wzorową dokładność i staranność w rozwiązywaniu zadań;
- prawidłowo stosuje terminy geograficzne wymienione w osiągnięciach z poziomów: podstawowego i rozszerzonego;
- samodzielnie interpretuje fakty i zjawiska oraz broni swych poglądów.

Ocena **dobra** przysługuje uczniowi, który:

- opanował zakres materiału określony w minimum programowym i nieznacznie go rozszerzył;
- samodzielnie rozwiązuje zadania o średnim poziomie złożoności;
- zachowuje dokładność i staranność wystarczającą do poprawnego rozwiązywania zadań;
- wypowiada się pełnymi zdaniami;
- ma zaliczone wszystkie sprawdziany na ocenę pozytywną;
- właściwie stosuje terminologię przedmiotową;
- aktywnie uczestniczy w zajęciach oraz rozwiązuje typowe problemy z wykorzystaniem poznanych metod;
- samodzielnie pracuje z podręcznikiem oraz z materiałem źródłowym.

Ocenę **dostateczną** otrzymuje uczeń, który:

- opanował wiadomości określone w minimum programowym (ma większość osiągnięć z poziomu podstawowego);
- samodzielnie rozwiązuje proste zadania;
- zachowuje poprawność i staranność wystarczającą do poprawnego rozwiązywania zadania;
- prawidłowo stosuje większość terminów geograficznych wymienionych w osiągnięciach z poziomu podstawowego;
- otrzymał pozytywne oceny za sprawdziany przeprowadzone w danym semestrze, lub zaliczył je podczas jednej poprawy,
- uczęszcza na lekcje i jest do nich przygotowany.
- potrafi z niewielką pomocą nauczyciela rozwiązywać typowe problemy;
- analizuje również podstawowe zależności, próbuje porównywać, wnioskować i zajmować określone stanowisko.

Ocenę **dopuszczającą** uzyskuje uczeń, który:

- ma problemy z przyswojeniem wiadomości określonych w minimum programowym;
- nie potrafi łączyć zjawisk z określoną przyczyną oraz nie rozumie jakie wywołuje ona skutki;
- nie pisał przynajmniej jednego sprawdzianu i nie ma zaliczonych prac klasowych na ocenę przynajmniej dopuszczającą;
- zapomina o przyniesieniu na zajęcia kompletu niezbędnych pomocy w tym również i zeszytu;
- jego frekwencja jest w powyżej 50% wszystkich godzin lekcyjnych;
- nie jest systematyczny (ma braki w pracach domowych, nie prowadzi systematycznie zeszytu ćwiczeń, prowadzenie zeszytu przedmiotowego budzi zastrzeżenia);
- z pomocą nauczyciela potrafi nadrobić braki w podstawowych umiejętnościach.

Ocenę **niedostateczną** otrzymuje uczeń, który:

- nie umie podstawowych wiadomości określonych w podstawie programowej;
- nie rozwiązuje najprostszyc zadań, nawet przy pomocy innych uczniów lub nauczyciela;
- nie zachowuje minimalnej dokładności i staranności, koniecznej do poprawnego rozwiązania zadania;
- nie stosuje terminów geograficznych wymienione w osiągnięciach z poziomu podstawowego;
- ma nie zaliczonych prac klasowych, nie pisał(a) ich, bo jest nie obecny(a) na zajęciach lub nie podjął próby ich poprawy w wyznaczonym terminie;
- frekwencja jest poniżej 50% wszystkich godzin lekcyjnych;
- nie odrabia prac domowych, na każdą lekcje jest nieprzygotowany (nie umie i nie ma niezbędnych pomocy, nie prowadzi zeszytu przedmiotowego)